

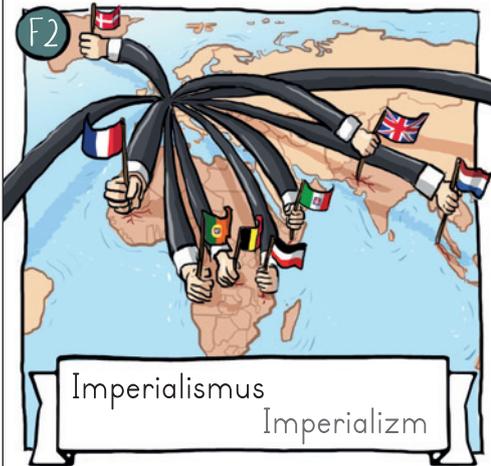
- Auslöser: Attentat von Sarajevo
- Bündnisssystem führte zu raschen Kriegseintritten
- Ursachen: Nationalismus, Imperialismus, Rüstungswettlauf, deutsches Großmachtstreben, Idee eines Präventivkriegs
- Einbeziehungen der Kolonien gab Krieg globale Bedeutung

1914-1918

- przyczyna: zamach w Sarajewie
- system sojuszy prowadzi do szybkich przystąpień do wojny
- przyczyny: nacjonalizm, imperializm, wyścig zbrojeń, niemieckie aspiracje mocarstwowe, idea wojny przewencyjnej
- uwzględnienie kolonii nadaje wojnie globalnego znaczenia

przeciąć złożyć

schneiden falten

- Ausdehnung von Herrschafts- und Einflussbereichen v.a. europäischer Großmächte auf Gebiete in anderen Kontinenten
- Motive: Schaffung neuer Absatzmärkte, Sicherung der Rohstoffbedürfnisse, machtpolitische Interessen, Sicherung von Siedlungsraum, kulturelle und religiöse Missionierung sowie Streben nach Prestige

19. - 20. Jh / XIX - XX w

- ekspansja stref władzy i wpływów, zwłaszcza wielkich mocarstw europejskich, na obszary na innych kontynentach
- motywy: tworzenie nowych rynków zbytu, zabezpieczenie potrzeb surowcowych, interesy polityki władzy, zapewnienie obszaru zasiedlenia, nawracanie kulturowe i religijne oraz dążenie do prestiżu

- Sieg der deutschen Armee südlich von Allenstein gegen zahlenmäßig überlegene russische Armee
- aus Propagandazwecken in „Schlacht bei Tannenberg“ umbenannt
- sollte als „Revanche“ für Niederlage des Deutschen Ordens von 1410 gelten
- begründete die Popularität und den Mythos des späteren Reichspräsidenten Hindenburg

1914

- zwycięstwo armii niemieckiej nad liczniejszą armią rosyjską na południe od Olsztyna
- w celach propagandowych zmieniono nazwę na „Bitwa pod Tannenbergiem“
- należało ją uznać za „rewanż“ za klęskę zakonu krzyżackiego z 1410 r.
- ugruntowała popularność i mit późniejszego prezydenta Rzeszy Hindenburga

- Ermordung des österreich-ungarischen Thronfolgers Erzherzog Franz Ferdinand und seiner Frau
- Attentäter war Mitglied der serbisch-nationalistischen Bewegung
- Kampf gegen Annexion Bosniens durch Österreich-Ungarn
- gilt als Auslöser der Julikrise und damit des Ersten Weltkriegs

1914

- zabójstwo austriacko-węgierskiego następcy tronu arcyksięcia Franciszka Ferdynanda i jego żony
- zamachowiec był członkiem ruchu serbsko-nacjonalistycznego
- walka przeciwko aneksji Bośni przez Austro-Węgry
- jest uważany za przyczynę kryzysu lipcowego, a więc i I wojny światowej

Ostfront (Erster Weltkrieg)
Front wschodni (I wojna światowa)

- Schauplatz der Kampfhandlungen zwischen den Mittelmächten und Russland
- umfasste große Teile Osteuropas, erstreckte sich vom Baltikum bis zum Schwarzen Meer
- im Gegensatz zum Stellungskrieg im Westen hier Frontverschiebungen
- Giftgaseinsatz und riesige Menschenverluste

1914-1918

- obszar działań wojennych między państwami centralnymi a Rosją
- obejmował duże części Europy Wschodniej, rozciągające się od Morza Bałtyckiego do Morza Czarnego
- w przeciwieństwie do wojny pozycyjnej na Zachodzie – tutaj przesunięcia linii frontu
- użycie gazu trującego i ogromne straty w ludziach

przeciąć złożyć

schneiden falten

Polnische Legionen
Legiony Polskie

- kämpften für Österreich-Ungarn und Deutschland gegen Russland
- nach Gründung des Regentschaftskönigreichs Polen unter deutschem Kommando als „Polnisches Hilfskorps“
- Weigerung, dem Deutschen Kaiser den Treueeid zu leisten, führte zur Auflösung und Internierung

1914-1918

- walczyły dla Austro-Węgier i Niemiec przeciwko Rosji
- po utworzeniu Królestwa Polskiego (regencyjnego), pod niemieckim dowództwem jako „Polski Korpus Posiłkowy“
- odmowa złożenia przysięgi wierności niemieckiemu cesarzowi doprowadziła do rozwiązania i internowania

Regentschaftskönigreich Polen
Królestwo Polskie

- Proklamation eines „Königreichs Polen“ durch die Mittelmächte ohne Festlegung der Grenzen
- auf dem bis dahin russischen Teilungsgebiet („Kongresspolen“)
- Hoffnung, dass die neu entstehende polnische Armee die Mittelmächte im Kampf unterstützt
- Ende mit Gründung der 2. Polnischen Republik

1916-1918

- proklamowanie „Królestwa Polskiego“ przez państwa centralne bez wyznaczania granic
- na terenie dotychczasowego zaboru rosyjskiego (Królestwo Kongresowe)
- nadzieja, że nowo powstająca polska armia wesprze państwa centralne w walce
- koniec wraz z utworzeniem II Rzeczypospolitej

Friedensvertrag von Brest-Litowsk
Pokój z Brześćcia Litewskiego

- Frieden zwischen Mittelmächten und Russland nach russischer Kapitulation
- Ende des Ersten Weltkriegs in Osteuropa
- Deutsches Kaiserreich setzte Vorstellungen zur territorialen Umgestaltung umfassend durch („Diktatfrieden“)
- Russland verzichtete auf Ansprüche in Polen, Litauen und Kurland
- durch Waffenstillstandsabkommen bzw. Versailler Frieden hinfällig

1918

- pokój między państwami centralnymi a Rosją po rosyjskiej kapitulacji
- Koniec I wojny światowej w Europie Wschodniej
- Cesarstwo Niemieckie narzuciło szczegółowe warunki zmian terytorialnych („przymusowy pokój“)
- Rosja zrzekła się roszczeń w Polsce, na Litwie i w Kurlandii
- unieważniony w związku z układem pokojowym, wzgl. pokojem wersalskim

2. Polnische Republik
II Rzeczpospolita

- Gründung am 11.11.1918
- Bestimmungen des Versailler Vertrages:
- Polen wird souveräne Republik
- Annahme der neuen Verfassung 1921
- Staatsstreich 1926 durch Józef Piłsudski
- „Sanacja“-Regime mit autoritärem Führungsstil

1918-1939

- utworzono ją w dniu 11.11.1918 r.
- postanowienia traktatu wersalskiego: Polska staje się suwerenną republiką
- uchwalenie nowej konstytucji w 1921 r.
- zamach stanu w 1926 r. przez Józefa Piłsudskiego
- reżim sanacyjny z autorytarnym stylem rządzenia

— przeciąć

— schneiden

złożyć

falten

TEXTURA
- Special Edition 2018/ Edycja specjalna 2018
Print and Play
(für privaten/schulischen Gebrauch/
do użytku prywatnego/szkolnego)

Frauenwahlrecht
Prawo wyborcze dla kobiet

- eingeführt 1918 in Deutschland mit der Novemberrevolution bzw. Weimarer Republik
- im gleichen Jahr auch in Polen mit Gründung der 2. Polnischen Republik

1918

- wprowadzone w 1918 r. w Niemczech wraz z rewolucją listopadową i Republiką Weimarską
- w tym samym roku także z utworzeniem II Rzeczypospolitej

SET F 3/4
(F9-12)

Weimarer Republik
Republika Weimarska

- erster demokratischer deutscher Staat
- ging aus Novemberrevolution 1918 hervor
- Dolchstoßlegende und Versailler Vertrag erschwerten Aufbau der Demokratie
- Zollkrieg gegen Polen
- Nichtanerkennung der östlichen Grenzen

1919-1933

- pierwsze demokratyczne państwo niemieckie
- wynika z Rewolucji listopadowej z 1918 r.
- legenda o ciosie w plecy i traktat wersalski utrudniły budowę demokracji
- wojna celna przeciwko Polsce
- brak uznania wschodniej granicy

Friedensvertrag von Versailles
Traktat wersalski

- Vertrag zwischen Deutschland und den Entente-Mächten
- Deutschland trägt alleinige Kriegsschuld („Diktatfrieden“)
- hohe Reparationszahlungen und Gebietsverluste für Deutschland
- Gründung des Völkerbundes

1919

- umowa między Niemcami i państwami Ententy
- Niemcy z wyłączną odpowiedzialnością za wojnę („przymusowy pokój“)
- wysokie reparacje wojenne i straty obszarowe Niemiec
- utworzenie Ligi Narodów

Spielkonzept & Texte/Konzeption gry & teksty:
Daniel Bernsen, Ronald Hill
Illustration/Illustracje: Christian Oppert
Übersetzung/Tłumaczenie: Anna Cholewa
© 2018 Spieltrieb
Gefördert durch / Finansowane przez:
Bundeszentrale für politische Bildung

- Polnische Armee unter Führung Marschall Piłsudskis
- Ziele Polens: Grenzen von 1772 vor den Teilungen Polens
- Ziele Russlands: Ausweitung der Revolution nach Westen
- zeitgleich polnisch-litauischer Krieg
- Ergebnis: Polen vergrößerte Land erheblich nach Osten
- Vordringen des Kommunismus gestoppt

1919-1921

- polska formacja wojskowa pod dowództwem marszałka Piłsudskiego
- cele Polski: granice z 1772 r., sprzed rozbiorów Polski
- cele Rosji: rozszerzenie rewolucji na Zachód
- w tym samym czasie wojna polsko-litewska
- wynik: Polska znacznie zwiększyła powierzchnię na wschodzie
- ustał postęp komunizmu

przeciąć

złożyć

schneiden

falten

TEXTURA
- Special Edition 2018/ Edycja specjalna 2018
Print and Play
(für privaten/schulischen Gebrauch/
do użytku prywatnego/szkolnego)

- gemäß Versailler Vertrag Abstimmungen in Ostpreußen (1920) und Oberschlesien (1921)
- Mehrheit in beiden Fällen für Verbleib bei Deutschland
- 1919-1921 Pro-polnische Aufstände in Oberschlesien führten zu Teilung des Gebiets
- Rücktritt der Regierung in Weimarer Republik
- 1922 Vertrag mit gegenseitigem Minderheitenschutz

1919-1922

- zgodnie z postanowieniami traktatu wersalskiego: plebiscyty w Prusach Wschodnich (1920 r.) i na Górnym Śląsku (1921 r.)
- w obu przypadkach większość opowiedziała się za Niemcami
- propolskie powstania na Górnym Śląsku (1919-1921 r.) doprowadziły do podziału tego obszaru
- doprowadziły do dymisji rządu w Republice Weimarskiej
- konwencja z 1922 r. ustalająca wzajemną ochronę mniejszości narodowych

SET F 4/4
(F13-15)

- Versailler Vertrag: Abtretung Elsass-Lothringens an Frankreich, das Saar-gebiet, Memelland und Danzig wurden Völkerbund unterstellt
- Teile Schlesiens, Posen und Westpreußens gingen an Polen → Abtrennung Ostpreußens
- Verlust aller deutschen Kolonien

1919-1922

- traktat wersalski: odstąpienie Alzacji-Lotaryngii na rzecz Francji, Zagłębie Saary, Kłajpeda i Gdańsk zostały zaliczone do Ligi Narodów
- części Śląska, Wielkopolski i Prus Zachodnich przyłączono do Polski → wydzielono Prusy Wschodnie
- utrata wszystkich kolonii niemieckich

Spielkonzept & Texte/Konceptcja gry & teksty:
Daniel Bernsen, Ronald Hill
Illustration/Illustracje: Christian Oppert
Übersetzung/Tłumaczenie: Anna Cholewa
© 2018 Spieltrieb
Gefördert durch / Finansowane przez:
Bundeszentrale für politische Bildung